

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Історія релігії»

Ступінь освіти Бакалавр
Освітня програма Соціальна антропологія

Тривалість викладання	3 семестр (5-6 чверть)
заняття:	
лекції:	2 години
практичні:	2 години
Кількість кредитів	5 (150 годин)
Мова викладання	українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»:
<https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=2293>

Кафедра, що викладає	Філософії і педагогіки
----------------------	------------------------

Викладач:
Щелкунов Антон Олексійович,
доцент кафедри філософії і педагогіки,
кандидат історичних наук

E-mail: shchelkunov.a.o@nmu.one

Консультації: 14.30-16.00, щочетверга (крім святкових днів), ауд. 116;

лекції та практичні заняття проводяться відповідно до розкладу.

1. Анотація до курсу

Історія релігії – обов'язкова дисципліна навчального плану підготовки бакалаврів за спеціальністю 032 «Історія та археологія». Пропонований навчальний курс знайомить студентів із релігійними ідеями сучасних релігійних систем та релігій минулого.

2. Мета та завдання курсу

Мета дисципліни – створення у студентів теоретичного підґрунтя розуміння феномену релігійності людини і навиків аналітичного мислення при вивченні проявів релігійності у різних історичних періодах та культурах.

Завдання курсу:

- визначати специфіку віровчення та основних культових практик традиційних релігій і новітніх релігійних культів;
- застосовуючи методи спостереження та аналізу визначати потенційно небезпечні релігійні явища;
- усвідомлювати і виокремлювати прояви релігійності у повсякденній культурі.

3. Результати навчання

Вміти визначати та оцінювати вплив релігійних чинників на розвиток соціокультурних процесів у суспільстві.
Вміти враховувати у фаховій діяльності специфіку, притаманну поліконфесійним суспільствам.
Мати навички використання наукових принципів та методів пізнання задля розуміння потреб та інтересів суспільних груп у відповідності до їхньої конфесійної приналежності.
Мати навички міжконфесійної та міжкультурної комунікації у різних суспільних сферах.

4. Структура курсу

Види та тематика навчальних занять
ЛЕКЦІЇ
1 Вступ до Історії релігій
1.1. Історія релігії як наука і навчальна дисципліна
1.2. Релігійність в історії людства
1.3. Коріння релігійності
1.4. Теорії зародження релігії
2. Релігія первісної людини
1. Основні пам'ятки печерного культового живопису
2. Палеолітична іконографія
3. Можливі реконструкції ритуальних практик

4. Релігійна революція Неоліту
3. Авраамічні релігії
3.1. Релігія стародавньої Палестини
3.2. Зародження і розповсюдження християнства
3.3. Зародження і розповсюдження юдаїзму
3.4. Зародження і розповсюдження ісламу
4. Християнські конфесії в сучасній світовій культурі
4.1. Особливості та відмінності віровчення православ'я, католицизму і протестантизму
4.2. Особливості внутрішнього устрою православ'я, католицизму і протестантизму
5. Іслам в сучасній європейській культурі
5.1. Особливості та відмінності віровчення сунізму та шіїзму
5.2. Норми шаріату
5.3. Ісламський фундаменталізм
6. Східні релігії
6.1. Індуїзм
6.2. Буддизм
6.3. Релігії у Китаї
7. Новітні релігійні течії
7.1. Деструктивні релігійні культури.
7.2. Еклектичні культури.
7.3. Неошаманізм
8. Міф в різних релігіях стародавнього і сучасного світу
8.1. Природа міфу
8.2. Міф про створення Людини і Всесвіту
8.3. Міф про священний простір і час
8.4. Міф у громадянських та політичних релігіях
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ
1) Основні підходи до зародження і генезису релігії
1. Змістовні теорії
2. Функціональні теорії

3. Теорія первісного монотеїзму
2) Релігія первісної людини 1. Релігійна скульптура епохи палеоліту. 2. Первісні храми: живопис і скульптура як прояв релігійності 3. Поховальний культ первісної людини
3) Авраамічні релігії спільне і протилежне. На прикладі міфу про Великий Потоп 1. Проаналізувати спільне 2. Проаналізувати відмінне 3. проаналізувати відмінне, як прояв сутнісних характеристик різних авраамічних релігій
4) Релігійна нетерпимість 1. Гоніння на християн у Римській імперії 2. Переслідування християн у Японії в 16 – 19 ст. 3. Релігійна нетерпимість комуністичних режимів 4. Переслідування мусульман у М'янмі 5. Ісламський фундаменталізм та тероризм
5) Східні релігії 1. Варно-кастова система 2. Трімурті в Індуїзмі 3. Вчення про сансару
6) Новітні деструктивні релігійні культури 1. Проблема наукового та юридичного визначення 2. Новітні релігійні культури, що вбивають 3. Методики контролю і підкорення особистості з боку тоталітарних сект
7) Релігійна ситуація в сучасній Україні 1. Загальна характеристика релігійності населення України 2. Традиційні релігійні культури в Україні 3. Розкол та протистояння серед православних України 4. Деструктивні релігійні культури в Україні

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

На лекційних заняттях обов'язково мати з собою гаджети зі стільниковим інтернетом. Активованій акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Офіс 365

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати **підсумкову оцінку** з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного опитування та самостійної роботи складає не менше 60 балів.

Максимальне оцінювання:

Теоретична частина	Практична частина		Разом
	При своєчасному складанні	При несвоєчасному складанні	
30	70	30	100

Підсумкове оцінювання (якщо студент набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку)	<p>Іспит відбувається у письмовій формі, складається з 20 тестових запитань, 1 відкритого запитання.</p> <p>Правильна відповідь на запитання тесту оцінюється у 4 бали.</p> <p>Правильна відповідь на відкрите запитання оцінюється у 20 балів. Відкриті запитання оцінюються шляхом співставлення з еталонними відповідями.</p> <p>Максимальна кількість балів за іспит: 100</p>
--	---

6.3 Критерії оцінювання теоретичної частини (разом 30 балів).

Теоретична частина оцінюється за результатами опитування, яке містить 3 питання, кожне з яких оцінюється 10 балів

У разі використання технології дистанційної освіти усне опитування за темами контрольної роботи може проводитися з використанням інструментів Office 365 та Zoom. Правильна відповідь **кожного питання** оцінюється 10 балами, а саме:

- 9-10 балів** – відповідь правильна, точна;
- 7-8 балів** – відповідь правильна, складає 80%;
- 5-6 балів** – відповідь не повна, складає 50%;
- 4-2 бали** – відповідь складає 20-40%;
- 1 бал** – відповідь неправильна повністю;
- 0 балів** – відповіді немає.

6.4. Критерії оцінювання практичної частини (разом 70 балів)

Практична робота передбачає виконання індивідуального завдання (1 завдання) та опанування тем практичних занять (6 тем). Правильна відповідь, або виконане індивідуальне завдання оцінюється максимально 10 балів за означеним вище критерієм. В індивідуальній роботі передбачено оцінювання елементів дослідницьких підходів (аналізу, синтезу, логічної аргументації, узагальнення, реферування та анотування першоджерел тощо).

Індивідуальні завдання оцінюються експертно, спираючись на компетентнісні характеристики, визначені НРК для бакалаврського рівня вищої освіти.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Політика щодо академічної доброчесності регламентується "Положенням про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка". <https://inlnk.ru/xvgyx>

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація) робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. Викладач зобов'язаний у такому випадку видати інше індивідуальне завдання.

7.2. Комунікативна політика

Усі письмові запитання до викладача щодо навчальної дисципліни можуть надсилатися на персональну корпоративну електронну пошту, на платформу Teams.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які надано викладачеві для перевірки із порушенням термінів, оцінюються нижчими балами. Перескладання відбувається із дозволу декана у разі поважної причини (наприклад, хвороба).

7.4 Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням, він має право опротестувати виставлену оцінку у встановленому порядку.

7.5. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти відвідування занять є обов'язковим. Причиною невідвідування занять є хвороба, участь в університетських заходах, навчання за індивідуальним графіком та академічна мобільність, що задокументовано. Про причину відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача особисто або через старосту та самостійно надолужити пропущений матеріал.

У разі міжнародної мобільності або карантинних обмежень навчання може відбуватись в он-лайн режимі.

1. Рекомендована література Основна

1. Горбаченко Т. Лубський В. Лубська М. Історія релігій світу. К.: Центр навчальної літератури, 2019. – 536 с.
2. Колодний А. Феномен релігієзнавства. –К.:Інтерсервіс, 2020. – 248 с.
3. Кучера Т. М. Релігієзнавство: навчальний посібник — К. : КНЕУ, 2016. — 95 с.
4. Релігієзнавство [Текст] : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / [Г. Є. Аляєв та ін. ; за заг. ред. проф. Г. Є. Аляєва]. - Полтава : АСМІ, 2012. - 285 с.
5. Релігієзнавство: навчальний посібник / Наук. Редактор Д.В. Брильов. -К.: Дух і Літера, 2018. 328 с.

Додаткова:

1. Гофманн Й. Історія ранньої церкви. / переклад Олег Конкевич. Львів: Видавництво УКУ, 2019. - 244 с.
2. Лубський В. Іслам: історія і сучасність. К., 2017. – 632 с
3. Лубський В., Лубська М., Яковенко А. Канонічне право. К., 2019. - 572 с
4. Біблія: переклад митрополита Іларіона / Іван Огієнко. Будь-яке видання.
5. Коран. Переклад смислів з арабської мови/ М. Якубович. – К., 2015